

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep.
0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
15/00029-134

Vår dato
20.08.2015

Høring om forskrift til fritt behandlingsvalg

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforeningen og profesjonsforbundet for 27.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. Mange av våre medlemmer arbeider innenfor spesialisthelsetjenesten.

FO stilte seg kritisk til lovforslaget om fritt behandlingsvalg og uttrykte dette i høringssvaret som vi avla i september i fjor¹. Vi viser derfor også til dette.

Kommersialisering av velferden

FO er spesielt bekymret for økt bruk av private, kommersielle aktører i velferdstjenestene. Når fritt behandlingsvalg nå iverksettes er vi bekymret for at private, kommersielle behandlingstilbud blir etablert for pasienter med mindre komplekse og mindre langvarige behandlingsbehov, som det kan være god lønnsomhet i å etablere tilbud til. Konsekvensen kan være en vridning mot pasienter med sammensatte, komplekse og langvarige behandlingsbehov til de offentlige tilbudene. Ett eksempel er pasienter med både rusmiddelmissbruk og psykiske lidelser. Dette kan gi negative økonomiske konsekvenser for de offentlige behandlingstilbudene, med reduserte økonomiske rammer og uforutsigbare driftsrammer og på sikt ramme disse pasientene.

FO er videre bekymret for at økt bruk av private, kommersielle behandlingstilbud vil føre til mindre fag- og metodeutvikling i behandlingstilbudene, fordi for eksempel behandlingstiltak i større grad kan bli forretningshemmeligheter som ikke kan deles og utvikles felles.

Bemanning

Departementet vil ikke konkretisere kriterier for forsvarlig bemanning jf. plikt til forsvarlighet, spesialisthelsetjenesteloven § 2-2. FO har forståelse for at det kan være vanskelig å operasjonalisere dette. Samtidig er klart at innenfor tverrfaglig spesialisert tjenesteyting til rusmiddelavhengige (TSB) skal inkludere ulike

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

¹ <https://www.fo.no/getfile.php/05%20Politikk/H%C3%B8ringer/H%C3%B8ring%20-%20fritt%20behandlingsvalg%20i%20spesialisthelsetjenesten%20%28pdf%29.pdf>

fagdisipliner som sosialfag, psykologi og medisin. Det burde derfor være mulig å konkretisere hvilke profesjoner som skal være involvert for at tilbudet skal kunne godkjennes.

FO er kjent med at det innenfor helseforetakene jevnlig kuttes i for eksempel sosionomstillinger på sykehusene til fordel for andre grupper med autorisasjon eller psykologer. Dette er en bekymringsfull utvikling fordi sosionomene som arbeider innenfor spesialisthelsetjenesten har en særs viktig sosialfaglig funksjon, og spesielt viktig for pasientene når det er snakk om uklare ansvarlinjer. Sosialfaglig kompetanse er viktig for å sikre forsvarlige spesialisthelsetjenester til rusmiddelmisbrukere.

FO ber derfor departementer om å konkretisere krav med tanke på uautorisert, nøkkelpersonell som for eksempel krav til sosialfaglige stillinger.

Fortjeneste

Departementet beskriver at private leverandører ikke kan ha en urimelig høy fortjeneste eller kan tilby et urimelig høyt lønnsnivå. FO mener det bør settes tak på fortjenesten private tilbydere kan ta ut. Dette kan forhindre at prisene blir unaturlig høye og sikre at skattebetalernes penger blir brukt på gode tjenester og ikke profitt for private tjenesteleverandører.

Dersom private og offentlige tilbydere skal kunne stille på lik linje, fordrer det at ansattes rettigheter er de samme både i private og offentlige tjenester. Vi mener at private virksomheter må ha samme rettigheter for sine ansatte som i det offentlige, det vil si lønn, pensjon, arbeidstid, bemanning o.a. Er offentlige tjenester dyrere å drifte enn private sier det seg selv at faste priser på behandling vil føre til dårligere offentlig tilbud enn i private – eventuelt at private kan ta ut økonomisk fortjeneste. FO mener det må settes krav om ansattes rettigheter for private virksomheter som vil delta i behandlingsvalgordningen.

Tilsyn

FO mener det er positivt at regjeringen ønsker at kravene til godkjenning skal være høye, men stiller spørsmål ved om det er godt nok redegjort for hvordan virksomhetene skal kontrollere/føre tilsyn og følge opp at virksomhetene de godkjenner iverksetter det de har beskrevet. Dette mener vi må konkretiseres bedre.

Barn og unge som har behov for døgnbehandling

Departementet spør spesifikt om høringsinstansene har synspunkter på om tilbud til barn og unge som har behov for døgnbehandling skal innføres i fritt behandlingsvalg. Departementet sier de er usikre på om det er fornuftig å inkludere denne gruppen fordi *«[t]ilbudene må ofte være individuelt tilpasset, noe som gjør behandlingen vanskelig å avgrense og prissette»*.

FO er også skeptiske til dette, og mener barn og unge som har behov for døgnbehandling bør holdes utenfor. Innføring av fritt behandlingsvalg innenfor rusfeltet gjelder voksne pasienter, og det er en grunn til at ordningen ikke bør omfatte barn og unge under 18 år. FO mener videre at den samme begrunnelsen som departementet oppgir for barn og unge kan brukes om

mange andre grupper, ikke minst ovenfor gruppene som skal innføres først, nemlig rus og psykiatri pasientene. Det blir derfor svært viktig med tett samarbeid mellom de ulike instansene som er involverte i pasientens behandlingsforløp, fra kommune til behandler. Arbeidet med individuell plan blir særlig viktig.

Evaluering

FO savner at det i høringsnotatet blir sagt noe om evalueringen av fritt behandlingsvalg, og ber om at departementet konkretiserer hvordan dette er tenkt gjort.

Konklusjon

FO er bekymret for at konsekvenser av fritt behandlingsvalg blir dårligere økonomi, mindre ressurser, færre fagfolk og manglende fagutvikling i de offentlige spesialisthelsetjenestene. Dette er forhold som bør konkretiseres bedre i forskriften.

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Andreas Pedersen Kikvik
Rådgiver